

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

Кафедра _____ прикладної медицини _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
Н.М. Літвін
«27» вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОД 5 Методологія та організація наукових досліджень

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки _____

або спеціальність _____ **229 Громадське здоров'я** _____
(шифр і назва напрямку підготовки або спеціальності)

освітня програма _____ **Громадське здоров'я** _____
(назва спеціалізації)

інститут, факультет _____ **Навчально-науковий інститут медицини** _____
(назва інституту, факультету)

Мова навчання _____ **українська** _____

РОЗРОБНИКИ

Алькема В.Г., д.екон.н., професор		(підпис)
-----------------------------------	--	----------

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО КАФЕДРОЮ

Протокол № 3

від

«26» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри

А.І.Сна

© Університет «КРОК», 2019 рік
© (Алькема В.Г.), 2019 рік

Київ – 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Призначення дисципліни	Обсяг дисципліни	Характеристика дисципліни	
Ступінь вищої освіти/ОКР: <u>магістр</u> (назва)	Кредити ECTS / Години 3 / 90 під час теор. навч. (у сер. на тиждень) - ____ год., у період сесії - ____ год.	Обов'язкова дисципліна	
			заочна форма навчання
Галузь знань <u>22 охорона здоров'я</u> (шифр і назва)	Кількість розділів - 2	Курс / Семестр	
			1/1
Напрямок підготовки /спеціальність <u>229 Громадське здоров'я</u> (шифр і назва)	Кількість тем - 6	Лекції, години	
			8
Освітня програма: <u>Громадське здоров'я</u> (назва)	Форма підсумкового контролю – залік	Практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття, консультації, год.	
			4
		Самостійна робота, години, питома вага	
			78 / 86,6

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – вивчення специфіки основних видів наукових досліджень та наукових публікацій у вищій школі; засвоєння методологічних засад наукової творчості та наукового пізнання; засвоєння загальних вимог до структури, змісту та методики підготовки до написання дипломної роботи магістра; оволодіння знаннями специфіки творчої роботи над рукописом роботи та її оформленням.

У результаті засвоєння курсу магістранти мають оволодіти:

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я.

Здатність застосовувати наукові підходи щодо планування дизайну досліджень, збору даних, розповсюдження та використання результатів наукових досліджень у сфері громадського здоров'я.

Здатність здійснювати, презентувати, організовувати наукові дослідження та обирати для цього відповідні дизайни досліджень.

Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі громадського здоров'я.

У результаті засвоєння курсу магістранти повинні **ЗНАТИ:**

- багатоманітність визначень поняття „наука”, основні функції, цілі, ознаки та закономірності науки;
- типологію, структуру та основні функції наукової теорії;
- поняття, основні типи і види наукових досліджень і наукових публікацій та їх специфіку у вищій школі;
- специфіку наукового дослідження як феномена творчості;
- поняття, основні види та суб'єкти наукової діяльності;
- поняття методу та методології наукового пізнання;
- загальну характеристику класифікації методів наукових досліджень;
- основні етапи підготовки до написання магістерської дипломної роботи;
- алгоритм написання магістерської дипломної роботи;
- основні етапи творчої роботи над рукописом магістерської дипломної роботи;
- загальні вимоги до структури, змісту та оформлення магістерської дипломної роботи.

ВМІТИ:

- характеризувати основні елементи структури науки;
- визначати основні галузі у класифікації наук;
- аналізувати особливості підготовки і написання рефератів, тез доповіді, наукових статей і монографій як основних видів наукових досліджень і публікацій у вищій школі;
- визначати класифікацію вчених і порівнювати вимоги до їх особистих якостей;
- користуватись загальнонауковими та спеціальними методами наукових досліджень;
- узагальнювати головні цілі на основних етапах підготовки до написання дипломної роботи магістра;
- складати розгорнутий робочий план-проспект магістерської дипломної роботи;
- обґрунтовувати вибір, актуальність та теоретичну і практичну значимість теми магістерського дослідження;
- формулювати головну мету, завдання, об'єкт та предмет магістерської дипломної роботи;
- упорядковувати бібліографічний апарат використаних наукових джерел та літератури;
- komponувати і творчо працювати над текстом рукопису дипломної роботи магістра;

- оформлювати на високому рівні, згідно з вимогами текст рукопису дипломної роботи, бібліографію, цитати, додатки, схеми і т. ін.

3. Програма навчальної дисципліни

Вступ

Актуальність і необхідність вивчення курсу «Методологія наукових досліджень» у вищих навчальних закладах України. Місце і роль курсу в циклах дисциплін гуманітарної, соціально-економічної та природничо-наукової підготовки.

Розділ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Наука як система знань та сфера людської діяльності.

Загальне поняття науки. Багатоманітність визначень поняття «наука». Наука як об'єкт філософського аналізу. Наука як система знань. Наука як складний і багатоаспектний соціальний феномен. Наука як одна із форм суспільної свідомості. Наука як сфера дослідницької діяльності, спрямована на вироблення та систематизацію нових знань. Наука як загальний продукт суспільно-історичного розвитку, що відбиває потребу і спосіб здобуття людиною об'єктивно-істинного знання про світ. Наука – це «мислення в поняттях». Наука як вища форма пізнавальної діяльності. Наука як одна з продуктивних сил суспільства.

Роль і місце науки в українському суспільстві. Організація науки в Україні. Система наукових інституцій в Україні та спроби та результати її реформування. Система інститутів Національної Академії наук України. Наукові установи освітніх закладів. Кількісні та якісні показники української науки в порівняльному зрізі. Законодавче регулювання та забезпечення наукової діяльності. Система наукових звань та наукових ступенів в Україні.

Головна функція науки. Основні функції науки. Основні закономірності розвитку науки. Головні цілі науки. Основні ознаки науки. Структура науки. Основні елементи структури науки (категоріально-понятійний апарат науки). Основні засади науки. Три блоки основ у структурі науки.

Поняття наукової теорії. Основні типи наукових теорій. Класифікація наукових теорій. Основні групи наукових теорій (за методом дослідження). Структура наукової теорії. Основні функції наукової теорії.

Поняття наукознавство як науки про закономірності функціонування та розвитку науки, структуру і динаміку наукового знання, взаємодію науки з іншими соціальними інститутами. Основні завдання наукознавства. Розділи сучасного наукознавства та їх характеристика. Класифікація наук (за різними критеріями). Основні галузі наук, затверджені ВАК України.

Тема 2. Наукове дослідження як феномен творчості та наукової діяльності науковця.

Наукове дослідження як феномен творчості. Наукове дослідження як цілеспрямований процес вироблення нових наукових знань, які розкривають нові

явища у суспільстві і природі, для використання їх у практичній діяльності людей. Наукове дослідження як один із видів пізнавальної діяльності. Основні типи наукових досліджень.

Характеристика понять та основних видів наукових досліджень у вищій школі. Реферат: поняття, основні види та основні вимоги (структура, обсяг та ін.) до реферату студента. Реферат як найпростіший вид навчально-дослідної роботи студента. Основні види рефератів. Наукова доповідь (повідомлення). Тези наукової доповіді для виступу на науковій студентській конференції. Курсова робота студента. Дипломна робота бакалавра, спеціаліста та/або магістра.

Наукова публікація та наукове видання: поняття, основні функції та види. Функції наукових публікацій. Характеристика основних видів наукових публікацій (видань): 1) тези доповіді для публікації у матеріалах наукової конференції (апробація); 2) наукова стаття для публікації; 3) наукова монографія (індивідуальна або колективна); 4) навчально-методичний посібник або навчальний посібник; 5) підручник з грифом Міністерства і науки України; 6) науково-енциклопедичні видання (словник, енциклопедія) та ін. Основні групи наукових видань: науково-дослідні та джерелознавчі (документальні). Вихідні відомості (дані) наукових публікацій. Методики підготовки та оформлення публікації.

Наукова стаття для публікації у збірнику наукових праць або у науковому журналі: поняття, обсяг, структура. Основні вимоги до написання наукової статті у фаховому виданні згідно з Постановою Президії Вищої атестаційної комісії України. Зразок оформлення наукових статей.

Поняття, основні види та суб'єкти наукової діяльності. Поняття наукової діяльності як інтелектуальної творчої діяльності, спрямованої на здобуття і використання нових наукових знань. Основні види наукової діяльності. Суб'єкти наукової діяльності. Класифікація учених (за різними критеріями). Характеристика особистості ученого. Вимоги до особистих якостей ученого. Поняття наукової школи як неформального творчого колективу дослідників різних поколінь, об'єднаних загальною програмою дослідницької роботи. Основні функції у діяльності наукової школи.

Поняття творчості як процесу людської діяльності, що створює якісно нові матеріальні та духовні цінності. Творчість як предмет філософського аналізу. Творчість як конструктивний принцип пізнання. Творчість як засіб суспільного прогресу. Творчість як методологічна парадигма сучасної діяльності людини. Поняття наукової творчості як процесу людської діяльності, що створює якісно нові результати у сфері науки та відрізняється оригінальністю та унікальністю.

Класифікація форм та видів творчості. Форми творчості (за суб'єктом). Творчий підхід до наукової діяльності. Творче наукове мислення – головний чинник успішності в науці. Організація наукової праці та самоорганізація науковця. Принципи організації робочого дня науковця. Робоче місце науковця. Творче спілкування науковця.

Тема 3. Методологія наукового пізнання та класифікація методів наукових досліджень.

Поняття наукового пізнання як відносно самостійної, цілеспрямованої пізнавальної діяльності. Основні форми наукового пізнання: гіпотеза, ідея, концепція, теорія, проблема, парадигма. Основні етапи наукового пізнання. Два рівні наукового пізнання: емпіричний та теоретичний. Основні компоненти структури наукового пізнання. Поняття методу як сукупності прийомів і операцій теоретичного пізнання і практичного освоєння дійсності. Поняття методології як вчення про структуру, методи та засоби діяльності в різних галузях науки, її теорії та практики. Поняття методології наукового пізнання як вчення про систему наукових принципів, форм і засобів дослідницької діяльності. Поняття методики як системи правил використання конкретних методів та прийомів у науковому дослідженні.

Багатоманітність класифікацій наукових методів. Принципи вибору методології та методологічний плюралізм. Співвідношення фундаментальної (філософської), загальнонаукової та спеціально-наукової (конкретно-наукової) методології. Фундаментальна (філософська) методологія. Синергетика як філософська та загальнонаукова методологія. Поняття синергетики як загальнонаукової теорії самоорганізації, спрямована на пошук законів еволюції відкритих неврівноважених систем будь-якої природи.

Загальнонаукова методологія. Загальнонаукові методи наукових досліджень. Специфічні методи емпіричного рівня наукового пізнання. Спеціальні методи наукових досліджень. Спеціальні економічні методи наукових досліджень.

Наукове мислення як загальний метод дослідження: поняття, сутність і характер. Типи наукового мислення: догматичне (старе) та критичне (нове) наукове мислення. Типологія мислення за сферами наукових досліджень. Догматичний та критичний типи історичного мислення. Догматичний та критичний типи філософського мислення. Догматичний та критичний типи політичного мислення. Догматичний та критичний типи правового мислення.

Розділ II. МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ І НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.

Тема 4. Магістерська дипломна робота як кваліфікаційне наукове дослідження.

Походження та значення терміну «магістр». Поняття магістра як освітньо-кваліфікаційного рівня фахівця. Магістерська дипломна робота як самостійна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію.

Загальна характеристика магістерської дипломної роботи як випускної кваліфікаційної роботи наукового змісту. Основне завдання автора магістерської дипломної роботи – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, що підтверджується публічним захистом роботи на комісії ДЕК. Основні видоутворюючі ознаки магістерської дипломної роботи як особливого виду

наукової роботи. Основні відмінності магістерської дипломної роботи від кандидатської дисертації.

Визначення поняття «дисертація» як наукової кваліфікаційної праці, спеціальної форми наукового дослідження, яка подається на здобуття вченого ступеня кандидата або доктора наук і публічно захищається на засіданні спеціалізованої Вченої ради. Два основних види дисертаційних досліджень: 1) дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук; 2) дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук. Визначення, сутність та відмінності понять кандидатської та докторської дисертації.

Науковий керівник дипломної роботи або кандидатської дисертації: поняття, офіційні функції, типологія. Поняття наукового керівника магістранта як особи, призначеної наказом ректора вищого навчального закладу керівником магістранта у підготовці магістерської дипломної роботи. Офіційні функції наукового керівника. Типологія наукових керівників (неофіційні функції).

Тема 5. Основні етапи підготовки до написання магістерської дипломної роботи.

Поняття алгоритму як описання послідовності дій, що приводять до досягнення певної мети. Алгоритм написання дипломної роботи як раціональна організація роботи, яка дисциплінує виконавця, допомагає правильно спланувати і розподілити свій час для написання, оформлення і захисту дипломної роботи.

Основні етапи підготовки до написання магістерської дипломної роботи. Алгоритм написання вступної частини магістерської дипломної роботи. Основні етапи творчої роботи над рукописом магістерської дипломної роботи і написання основних підрозділів вступної частини.

Вибір і формулювання теми наукового дослідження. Поняття теми дослідження як наукового завдання, що окреслює межі дослідження, конкретизує основний задум і належить до конкретної галузі наукового дослідження. Поняття наукової проблеми як складного теоретичного або практичного питання (комплексу питань), що потребує вивчення. Поняття наукового напряму як сфери наукових досліджень наукового колективу, спрямованих на вирішення значних завдань у певній галузі науки.

Складання робочого плану-проспекту наукового дослідження. Поняття плану наукового дослідження як послідовності викладення матеріалу або здійснення програми, або послідовності виконання системи взаємопов'язаних завдань наукової роботи. Поняття плану-проспекту як докладного викладу основного змісту наукового дослідження, описання його основних ідей. Поняття плану-конспекту як реферативного викладення матеріалу, розташованого в логічній послідовності, у відповідності до якого буде систематизовано увесь опрацьований фактичний матеріал.

Загальні вимоги до структури наукового дослідження та написання основних складових частин вступу магістерської дипломної роботи.

Поняття актуальності теми як її важливості, суттєвого значення, відповідності теми дослідження сучасним потребам певної галузі науки. Поняття мети наукового дослідження як поставленої кінцевої мети, кінцевого результату, на досягнення якого спрямоване дослідження. Поняття об'єкта дослідження. Поняття предмета дослідження.

Тема 6. Загальні вимоги до змісту та оформлення магістерської дипломної роботи.

Загальні вимоги до змісту магістерської дипломної роботи. Мова та науковий стиль магістерського дослідження. Стилiстичнi характернi особливостi мовної культури наукової роботи.

Загальні вимоги та основні правила оформлення магістерської дипломної роботи згідно Державного стандарту України: тексту, вступної та загальної частини, бібліографічного списку використаних джерел, посилань та додатків. Стисла характеристика типових помилок в магістерській дипломній роботі: 1) повна або часткова невідповідність змісту роботи її плану; 2) назви розділів або підрозділів не відображають наукову проблему; 3) мета, об'єкт та предмет дослідження сформульовані абстрактно; 4) відсутність самостійності автора, робота представляє собою компіляцію або плагіат; 5) відсутність всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури; 6) кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки – поставленим завданням; 7) відсутність посилань на першоджерела; 8) виконання бібліографічного опису джерел у списку використаної літератури без додержання вимог Державного стандарту України.

Збирання фактів та підбір цитат з першоджерел для співставлення різних точок зору. Поняття цитати як буквально відтвореного фрагменту чужої промови чи статті або книги для підтвердження власного погляду, полеміки з цитованим автором. Правила цитування та оформлення цитат в тексті рукопису наукового дослідження. Загальна технологія та схема моделі проведення наукового дослідження.

Поняття компіляції як тексту, який створено на основі запозичення в інших зазначених авторів матеріалів без самостійного їх опрацювання. Поняття плагіату як використання чужих ідей без відповідних посилань на першоджерела або привласнення чужого авторства, видача чужого тексту за власний.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна/дистанційна форма					
	Сума	у тому числі					Сума	у тому числі				
		лек	п/с	лаб	інд	срс		лек	п/с	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ												
Тема 1. Наука як система знань та сфера людської діяльності.							15	2				13

Тема 2. Наукове дослідження як феномен творчості та наукової діяльності науковця.							15	1				14
Тема 3. Методологія наукового пізнання та класифікація методів наукових досліджень.							15	1				14
Разом:							45	4				41
Розділ II. МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ І НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.												
Тема 4. Магістерська дипломна робота як кваліфікаційне наукове дослідження.							15	1	2			12
Тема 5. Основні етапи підготовки до написання магістерської дипломної роботи.							15	2	1			12
Тема 6. Загальні вимоги до змісту та оформлення магістерської дипломної роботи.							15	1	1			13
Разом:							45	4	4			37
Усього годин:							90	8	4			78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукове дослідження як феномен творчості науковця.	1
2	Методологія наукового пізнання та класифікація методів наукових досліджень.	1
3	Основні етапи підготовки до написання магістерської дипломної роботи.	1
4	Загальні вимоги до змісту та оформлення магістерської дипломної роботи.	1
	Разом:	4

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Наука як система знань та сфера людської діяльності.	13
2	Наукове дослідження як феномен творчості науковця.	14
3	Методологія наукового пізнання та класифікація методів наукових досліджень.	14
4	Магістерська дипломна робота як кваліфікаційне наукове дослідження.	12
5	Основні етапи підготовки до написання магістерської дипломної роботи.	12
6	Загальні вимоги до змісту та оформлення магістерської дипломної роботи.	13
	Разом	78

6. Методи навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» здійснюється у формі самостійного опрацювання лекційного матеріалу, виконання практичних та індивідуальних завдань, самостійної роботи та контрольних заходів. Лекції з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» подано у вигляді структурованих матеріалів та у формі мультимедійних презентацій за кожною окремою темою календарного плану. Лекційні заняття передбачають викладення теоретичного матеріалу з окресленої проблематики та мають за мету консультативно-оглядове означення проблеми і подання можливих напрямів її вирішення.

Практичні заняття призначені для детального розгляду окремих теоретичних положень навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень», формування умінь та навичок практичного їх використання шляхом виконання практичних завдань.

Основними формами й методами самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни є повторення питань тем лекційних занять, опрацювання основної та додаткової рекомендованої літератури, періодичних видань, опрацювання інтернет-ресурсів; поглиблене вивчення окремих тем курсу, виконання індивідуальних, обов'язкових, додаткових та проблемних питань і завдань та виконання індивідуальних творчих завдань; словникова робота, аналіз, синтез, систематизація, порівняння, узагальнення явищ та фактів з метою підготовки відповідей на поставлені попередньо запитання; складання таблиць, графіків та схем; підготовка до виконання тестового підсумкового контролю знань. Обов'язкові завдання спрямовані на ґрунтовне засвоєння матеріалу, розглянутого на лекційних та практичних заняттях, та забезпечують самоконтроль з боку студентів за рівнем засвоєння дисципліни. Додаткові завдання, орієнтовані на поглиблення та

розширення навчального матеріалу, виконуються на розсуд студентів та зараховуються до загальної рейтингової оцінки як додаткові бали. Процес самостійної роботи з обов'язковою та додатковою літературою дає студенту можливість проявити вміння знайти та відібрати необхідний матеріал з літературних та інших джерел, проаналізувати та систематизувати його.

7. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни або відокремлених за робочим навчальним планом.

Для контролю знань студентів з дисципліни розроблено завдання для підсумкового контролю з предмету.

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю: залік.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за шкалою Університету (0-100, з урахуванням необов'язкових завдань – 120 балів), національною шкалою.

8.1. Схема нарахування балів з дисципліни

Види та зміст обов'язкових завдань	Максимальна оцінка	Примітки
Підготовка до занять	15	
Виконання практичних занять	40	
Виконання та захист індивідуальної навчально-дослідної роботи	20	необов'язкове завдання
Залік	45	
Разом:	100	

Максимальний бал за виконання необов'язкових завдань – 20.

8.2. Умови нарахування балів

Критерії розроблені для переліку базових спеціальних компетенцій.

90 балів та вище виставляють за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, здатність пропонувати оригінальні рішення, критично оцінювати об'єктивну та суб'єктивну інформацію, здійснювати самооцінку, логічно і послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання нестандартних практичних задач. **100 балів** можуть бути виставлені за виконання обов'язкових завдань; **120 балів** – за додаткові необов'язкові завдання з тематики дисципліни.

70-89 балів виставляють за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які можуть містити неточності; за вміння аналізувати отриману інформацію та пропонувати нестандартні рішення, застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних нестандартних задач, вміння аналізувати явища та пропонувати оригінальні рішення; мають місце окремі помилки.

50-69 балів виставляють за посередні знання навчального матеріалу, його розуміння, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання стандартних практичних задач, не завжди аргументовані відповіді; має місце значна кількість недоліків, у тому числі неточні, або мало аргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення, за невпевненість під час пояснень теоретичних положень; відповідь задовольняє мінімальному позитивному рівню.

00-49 балів виставляють за відтворення обмеженої частини навчального матеріалу; при цьому – невміння його пояснити та вирішувати стандартні практичні задачі навіть за допомогою викладача; мають місце безсистемні фрагментарні знання навчального матеріалу, або їх відсутність; потребує повторного вивчення матеріалу.

При іншому наборі компетенцій та результатів навчальної дисципліни зміст критеріїв може бути іншим.

З метою полегшення користування комплексом типових критеріїв оцінювання та зменшення можливого суб’єктивізму викладачів рекомендується розробляти критерії оцінювання кожної незалежної змістової частини навчального матеріалу.

8.3. Критерії підсумкового оцінювання

Проміжок за накопичувальною шкалою Університету	Оцінка за чотирибальною національною шкалою
90 та вище	Відмінно
70–89	Добре
50–69	Задовільно
1–49	Незадовільно

9. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення з дисципліни.
3. Конспект лекцій з дисципліни.
4. Питання для підсумкового контролю з дисципліни.
5. Матеріали дистанційного курсу в системі MOODLE.

10. Рекомендована література **Базова**

1. Авраменко Н.Л. Науково-дослідна робота студентів як складова навчального процесу: стан, проблеми та шляхи удосконалення : [на прикладі кафедри техногенно-екологічної безпеки Національного університету державної податкової служби України] / Н.Л.Авраменко// Безпека життєдіяльності.- 2011.- № 5.- С. 17-21.
2. Артемчук Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи: Навч. посіб. для студ. та викл. ВНЗ, Київ. держ. лінгв. ун-т. / Г.І. Артемчук, В.М. Курило, М.П. Кочерган. — К.: Форум, 2000. — 270 с.
3. Бакштанский В.Л. Менеджмент вашего здоровья/ В.Л. Бакштанский, О.И. Жданов. - М.: ПЕР СЭ, 2000. - 224 с
4. Васильева О.С. Психология здоровья человека: эталоны, представления, установки: Учебное пособие/ О.С. Васильева, Ф.Р. Филатов. - М.: Издательский центр "Академия", 2001. - 352 с
5. Воронцова Т.В. Основы здоров'я: підручник / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко. - К.: Алатон, 2008. - 160 с
6. Грін Олександр. Загальне медичне право. Альбом схем: навчальний посібник/ О. Грін. - Ужгород: Видавництво "ФОП Сабов А.М.", 2017. - 208 с.
7. Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О. Р. Фармацевтичний маркетинг: теоретичні та прикладні засади. – Вінниця, НОВА КНИГА. – 2004. – 464 с..
8. Грот В. Інвестування в охорону здоров'я: інавгураційна лекція/ В. Грот. - К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2004. - 46 с.
9. Дмитрук О.Ю. Спортивно-оздоровчий туризм: навчальний посібник/ О.Ю. Дмитрук; Ю. В. Щур. - 2-ге вид., перероб. та доп.. - К.: Альтерпрес, 2008. - 280 с.: іл.. - (Бібліотека професійного менеджера)
- 10.Квик Дж. К. Здоровье руководителя: Глазами газеты "Financial Times"/ Дж. К. Квик. - Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2003. - 208 с
- 11.Медична і соціальна реабілітація: підручник/ В. Б. Самойленко [та ін.]. - 2-е вид., переробл. і допов.. - К.: ВСВ "Медицина", 2018. - 464 с.
- 12.Медична інформатика в модулях: практикум/ за ред. І. Є. Булаха. - К.: Медицина, 2009. - 208 с.
- 13.Медична психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів/ С. Д. Максименко [та ін.] ; За заг. ред. С. Д. Максименко. - 2-ге вид.. - К.: Видавничий дім "Слово", 2014. - 520 с.

Допоміжна

- 14.Модернізація фінансової системи України в процесі євроінтеграції: У 2-х т. Т.2 / Т.І. Єфименко [та ін.]; за ред. О.В. Шлапак, Т.І. Єфименко - К.: ДННУ "Акад. фін. управління", 2014 -784 с.
- 15.Основы экологии та профилактика медицина: підручник/ Д. О. Ластков [та ін.]. - К.: ВСВ "Медицина", 2017. - 472 с.
- 16.Права людини в сфері охорони здоров'я: практикум/ за ред. Р. А. Майданника. - К.: Алерта, 2013. - 116 с.. - (Медичне право України)

- 17.Путинцева Г.Й. Медична генетика: підручник/ Г. Й. Путинцева. - 2-е вид., перероб. та доп.. - К.: Медицина, 2008. - 398 с.
- 18.Радиш Я. Ф. Медичне страхування як механізм багатоканального фінансування галузі охорони здоров'я // Управління підприємницькою діяльністю в галузі охорони здоров'я: Кол. монографія / За ред. О. В. Баєвої, І. М. Солоненка. — К.: МАУП, 2007. — С. 95–134.
- 19.Розвиток соціально-трудової сфери України: теорія, практика, перспективи: колективна монографія / за ред. І.Л. Петрової, В.В. Близнюк. - К.: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2016. - 236 с.: табл.
- 20.Стеценко С.Г. Медичне право України: правові засади забезпечення медичного страхування: монографія/ С.Г. Стеценко; за заг. ред. С.Г. Стеценка. - К.: Атіка, 2010. - 208 с.
- 21.Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я особистості: технологія психосинтезу: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ Л. Г. Терлецька. - К.: Видавничий дім "Слово", 2016. - 152 с.
- 22.Тимофіїва М.П. Психологія здоров'я: Навчальний посібник/ М.П. Тимофіїва; М.П. Тимофієва, О.В. Двіжона. - Чернівці: Книги - XXI, 2009. - 296 с
- 23.Фесенко Є.В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони: Монографія/ Є. В. Фесенко. - К.: Атіка, 2004. - 280 с
- 24.Чепига М.П. Стимуляція здоров'я та інтелекту: Навчальний посібник/ М.П. Чепига, С.М. Чепига. - К.: Знання, 2006. - 347 с
- 25.Як організувати систему надання первинної медичної допомоги на місцевому рівні. Операційне керівництво / Баценко Д., Брагінський П., Бучма М. та ін. Міністерство охорони здоров'я України, Проект USAID «Реформа ВІЛ-послуг у дії», ТОВ «Агентство «Україна» К., 2018.368 с.

11. Інформаційні ресурси

1. U.S. National Library of Medicine – Національна медична бібліотека США – <http://www.nlm.nih.gov/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/>
3. Населення України. Демографічний щорічник. – К.: Держкомстат України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libr.knmu.edu.ua/index.php/biblioteki>
5. Національна бібліотека України ім. В.И. Вернадського – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Національна наукова медична бібліотека України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.library.gov.ua/>
7. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка – . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ:

1. Поняття і характеристика науки як системи знань. Основні функції науки в сучасних умовах.
2. Виникнення і становлення науки. Класифікація наук, її призначення і способи побудови. Організація науки в Україні.
3. Об'єктивна необхідність наукових досліджень на сучасному етапі розвитку медицини. Об'єкти наукових досліджень.
4. Поняття наукового дослідження. Особливості сучасних наукових досліджень.
5. Статистичне дослідження: форми, види, способи отримання статистичної інформації. Етапи статистичного дослідження.
6. Статистичні таблиці. Визначення. Види статистичних таблиць. Вимоги до побудови.
7. Мета, завдання та вимоги до скринінгових технологій. Показники, що характеризують скринінг-тест.
8. Анкета. Розробка анкети, етапи. Складові частини. Види анкетування.
9. Визначення об'єкта і предмета наукового дослідження. Класифікація об'єктів наукових досліджень. Класифікація наукових досліджень.
10. Характеристика основних принципів наукової організації дослідної праці.
11. Організація праці науковця. Характеристика основних елементів самоорганізації наукової праці.
12. Режим робочого часу науковця. Організація робочого місця наукового працівника.
13. Поняття науково-дослідної роботи студентів. Основні завдання науково-дослідної роботи студентів. Класифікація форм організації науково-дослідної роботи студентів у вузі.
14. Характеристика науково-дослідної роботи студентів у навчальному процесі. Види навчально-дослідної роботи. Види науково-дослідної роботи студентів, яку здійснюють в позанавчальний час.
15. Магістерська робота як найвищий ступінь участі студента в науково-дослідній роботі. Форми заохочення студентської молоді до науково-дослідної роботи, які практикують у вищих навчальних закладах.
16. Організація роботи студентського наукового гуртка. Керівництво науково-дослідною роботою студентів у ВУЗі, її організація і планування.
17. Зміст і роль апробації як завершальної стадії науково-дослідного процесу. Основні групи методів наукових досліджень.
18. Вимоги до оформлення наукового продукту, до оформлення таблиць, до стилістики викладу матеріалів, списку використаних джерел.

19. Наукові публікації як форма оприлюднення результатів наукового дослідження. Класифікація публікацій. Вимоги до їх оформлення.
20. Епідеміологічне дослідження. Види. Спеціальні методи збору інформації в епідеміологічних дослідженнях.
21. Мета та завдання епідеміологічних досліджень. Епідеміологічні методи. Дизайн епідеміологічного дослідження.
22. Застосування спеціальних методів для обробки зібраної інформації. Методи проведення аналітичної роботи, особливості їх використання.
23. Докази в наукових дослідженнях, способи їх застосування. Структура доказів. Використання прямих і непрямих доказів у наукових дослідженнях.
24. Спростування в науково-дослідній роботі. Систематизація результатів наукового дослідження.
25. Структура звіту з науково-дослідної роботи. Значення цифрового й ілюстративного матеріалу в звіті з науково-дослідної роботи.
26. Вимоги до подання формул, таблиць, ілюстрацій. Нумерація цифрового й ілюстративного матеріалу.
27. Оформлення посилань на використані літературні й інформаційні джерела в звіті про науково-дослідну роботу.
28. Застосування комп'ютерної техніки в процесі впровадження результатів наукових досліджень. Організація збору і документальне оформлення інформації.
29. Організація обміну науковою інформацією в процесі дослідження.
30. Завершальна стадія науково-дослідного процесу. Систематизація результатів наукового дослідження.
31. Бібліографічний опис джерел, використаних у науковому дослідженні.
32. Впровадження й ефективність результатів наукових досліджень.